

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์และการแก้ปัญหาการจัดการด้านการศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาแรงงาน

รศ.ดร.ถวิทย์ ฤกษ์งาม

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายงานการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย ในส่วนยุทธศาสตร์การจัดการด้านการศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ จากยุทธศาสตร์การจัดการด้านการศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาแรงงานของต่างประเทศที่มีสภาพต่างๆเหมาะสมมาพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศไทย โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารจากงานวิจัย บทความและเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจัดทำโดยนักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งเอกสารในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งด้านการศึกษา ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากประเทศ ญี่ปุ่น เกาหลี จีน สิงคโปร์ มาเลเซียและประเทศฟินแลนด์ ส่วนด้านสาธารณสุขและการพัฒนาแรงงานนั้น ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

ผลการศึกษาในด้านการศึกษา พบว่าในประเทศต่างๆที่ศึกษานั้นระบบการศึกษาจะคล้ายกันของประเทศไทยคือมีระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา โดยเป็นการศึกษาภาคบังคับซึ่งมีระดับประถมศึกษา 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3-4 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3-2 ปี แต่สำหรับประเทศฟินแลนด์มีการจัดระดับก่อนประถมศึกษา โดยให้หน่วยงานบริหารระดับท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้ประมาณร้อยละ 85 เป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับนี้เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ประเทศต่างๆจะใช้ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา นำระบบ ICT มาใช้ในการจัดการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็นและสามารถศึกษาด้วยตนเอง มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นและให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก และการมีหน่วยงานกลางเป็นผู้ประเมินผลผลิตการศึกษา

ผลการศึกษาด้านการสาธารณสุข พบว่าในประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นนั้นยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขของทั้ง 2 ประเทศ มุ่งสร้างสุขภาพของประชาชนให้มีสุขภาพแข็งแรงและลดความเจ็บป่วยของประชาชน มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านทางการแพทย์ในเอเชีย ส่งเสริมการสร้างสุขภาพ การป้องกันมิให้ประชาชนเกิดโรค มีการประกันสุขภาพของประชาชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนผลิตอาหาร ยา และผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ที่ก้าวหน้า และมีการประกันการรักษาผู้ป่วยเรื้อรังและผู้สูงอายุที่เป็นโรคสมองเสื่อมและมีระบบสวัสดิการและการดูแลผู้สูงอายุ มีการส่งเสริมการเป็นศูนย์การแพทย์แห่งเอเชียเพื่อดึงให้ชาวต่างประเทศเข้ามารับการรักษายาบาลในประเทศเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ

ผลการศึกษาด้านแรงงาน พบว่าในประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นที่ศึกษานั้น จะมีนโยบายในการพัฒนาความสามารถของแรงงานโดยที่จะส่งเสริมการเพิ่มความรู้ ความสามารถทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน ความรับผิดชอบต่องาน ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถการปรับตัวในการทำงานรวมทั้งการบริหารจัดการ และสำหรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในประเทศสิงคโปร์ไม่มีค่าแรงขั้นต่ำเป็นไปตามสัญญาจ้างระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง หรือระหว่างนายจ้างและสหภาพแรงงาน ซึ่งสหภาพแรงงานสามารถต่อรองอัตราค่าจ้างขั้นต่ำได้ ส่วนประเทศญี่ปุ่นมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ กำหนดโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นโดยได้รับความเห็นชอบและแนวทางจากส่วนกลาง สำหรับเรื่องการพัฒนาฝีมือแรงงานนั้นทั้งประเทศสิงคโปร์และญี่ปุ่นมีหน่วยงานในการพัฒนาแรงงานเพื่อช่วยในการปรับตัวของแรงงาน โดยในประเทศสิงคโปร์ได้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาแรงงานทั่วประเทศ เพื่อให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับนโยบายแรงงานต่างด้าวทั้งประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นมีนโยบายสนับสนุนแรงงานฝีมือที่จะให้สิทธิพิเศษบางอย่างและมีการจำกัดแรงงานไร้ฝีมือ ส่วนเรื่องความปลอดภัยและสุขภาพในการปฏิบัติงานนั้นทั้งสองประเทศมีการส่งเสริมและมีการพัฒนาระบบความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพในขณะทำงาน ส่วนการประกันการว่างงานนั้นในประเทศสิงคโปร์ไม่มีแต่ประเทศญี่ปุ่นมีการประกันการว่างงาน

ข้อเสนอแนะ

ด้านการศึกษา

1. ควรเพิ่มการศึกษาระดับปฐมวัย (3-5 ปี) เข้าอยู่ในระบบการศึกษาของประเทศ เนื่องจากการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาในช่วงวัยที่สำคัญ และจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองของมนุษย์ การส่งเสริมพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมในระดับนี้ จะเป็นรากฐานที่สำคัญในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นต่อไป
2. รัฐควรจัดงบประมาณของการศึกษาให้เหมาะสม ตามที่ยูเนสโกได้รายงานไว้ว่างบประมาณที่เหมาะสมของการจัดการศึกษาควรเป็นประมาณ 8 % ของ GDP และควรกระจายงบประมาณให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
3. รัฐควรเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับการศึกษา เนื่องจากคุณภาพการศึกษาแต่ละระดับ จะส่งผลต่อเนื่องถึงผลการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป
4. รัฐควรเร่งพัฒนาคุณภาพครูทุกระดับ โดยเฉพาะครูทุกระดับต้องผ่านการศึกษาคือความเป็นครู คือควรจบหรือได้รับการอบรมทางด้านศึกษาศาสตร์
5. รัฐควรพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษของผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา ให้สามารถสื่อสารได้
6. รัฐควรเร่งพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยใช้คลังข้อมูลหรือครูจากโรงเรียนที่มีคุณภาพ ช่วยสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและให้นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองและให้บริษัทเอกชนมาร่วมพัฒนา
7. พัฒนาระบบการเรียนการสอนใหม่โดยให้เด็กสามารถคิดได้คิดเป็น
8. กระจายอำนาจทางการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ บุคลากร และงบประมาณไปสู่สถานศึกษาและชุมชนมากขึ้น และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อตรงตามความต้องการของชุมชน เช่น ด้านการฝึกอบรมด้านฝีมือแรงงานและสหกิจศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ฝีมือแรงงาน
9. รัฐควรส่งเสริมให้มีผู้เข้าศึกษาสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น และควรวางเส้นทางให้กับผู้ที่มีความสามารถและมีคุณสมบัติที่จะศึกษาต่อในระดับสูงในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป

10. รัฐควรกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทุกระดับขึ้น และให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก รวมทั้งระบบการประกันที่ครบถ้วน คือระบบการพัฒนาคุณภาพ ระบบการติดตามคุณภาพและระบบการประเมินคุณภาพ
11. รัฐควรให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่ประเมินผลผลิตทุกระดับการศึกษา โดยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีการสอบ NT ทุกช่วงวัย ส่วนระดับอุดมศึกษา ให้มีการประเมินประสิทธิภาพการสอน และการวิจัย การติดตามผลบัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นมาตรฐาน นำผลมาวัดเปรียบเทียบกันได้

ด้านสาธารณสุข

1. ในด้านนโยบายการเป็นศูนย์กลางธุรกิจการรักษายาบาล ควรคำนึงถึงการขาดแคลนบุคลากรแพทย์และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะออกไปอยู่ภาคเอกชนมากขึ้น และการสร้างบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญจำเป็นต้องใช้เวลา
2. ควรผลิตบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ยังขาดแคลนให้เพียงพอต่อความต้องการคือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล
3. ควรให้หน่วยงานด้านสาธารณสุขและสภาวิชาชีพด้านสาธารณสุขนำอัตราของบุคลากรด้านสาธารณสุขต่อประชากรที่เหมาะสมของประเทศ
4. รัฐควรกำหนดนโยบายในการให้มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันของระบบผู้ปวยภาครัฐและเอกชนในการใช้เทคโนโลยีที่มีราคาแพง
5. รัฐควรจัดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและการดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศตามพรบ.สุขภาพแห่งชาติ
6. รัฐต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ
7. รัฐควรส่งเสริมให้วิชาชีพทางด้านสุขภาพทุกวิชาชีพให้ความรู้กับประชาชนเพื่อเป็นการป้องกัน
8. รัฐควรมีนโยบายในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพในทุกระดับทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน

9. รัฐควรส่งเสริมในการค้นคว้า วิจัยในด้าน ยา เครื่องมือแพทย์ และนํ้ายาในการวินิจฉัยโรคให้เป็นรูปธรรม เช่นการลดภาษีหรือการส่งเสริมเป็นพิเศษในกรณีที่คนไทยสามารถทำเองได้
10. ควรส่งเสริมการวิจัยในการนำสมุนไพรของไทยมาใช้ในการรักษาโรคมากขึ้น

ด้านแรงงาน

1. รัฐควรจัดให้มีการประสานงานในการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงานเพื่อฝึกอบรมให้แรงงานไทยมีฝีมือและเป็นที่ยอมรับของนายจ้าง
2. กระทรวงแรงงานควรเป็นผู้ประสานในการร่วมมือกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและผู้ประกอบการโดยการเปิดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ส่วนการปฏิบัติควรฝึกในสถานประกอบการเพื่อที่จะสามารถทำงานได้ทันทีและมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง
3. รัฐควรให้แต่ละท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดค่าแรงขั้นต่ำ เนื่องจากท้องถิ่นจะเป็นผู้ทราบภาวะต่างๆหรือกลไกตลาดของท้องถิ่นเป็นอย่างดี
4. รัฐควรส่งเสริมหรือจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมพัฒนาทักษะอาชีพ โดยอาจมีการประกาศชมเชยหน่วยงานเอกชนที่มีการเปิดอบรมพัฒนาทักษะวิชาชีพ
5. รัฐควรจัดให้มีหน่วยงานกลางระดับชาติเพื่อให้มีระบบประกาศนียบัตรผู้เชี่ยวชาญทักษะของคณะกรรมการพัฒนาอาชีพแห่งชาติเพื่อการพัฒนาาระบบมาตรฐานฝีมือแรงงานของประเทศ
6. รัฐควรทบทวนนโยบายแรงงานต่างด้าวเพื่อดึงดูดแรงงานต่างชาติระดับแรงงานฝีมือมากกว่าแรงงานกรรมกร เนื่องจากแรงงานฝีมือจะมีประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานมากกว่า
7. รัฐควรกำหนดแผนการส่งเสริมสุขภาพและกิจกรรมความปลอดภัย ในสถานประกอบการทุกแห่งทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เพื่อความปลอดภัยและสุขภาพที่ดีในการทำงานเพื่อลดอุบัติเหตุหรือความเจ็บป่วยจากการปฏิบัติงาน

(4) ประเทศไทยควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานวิจัยที่เป็นสากลในรูปแบบของบทความตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ และจำนวนการจดสิทธิบัตร

(5) ประเทศไทยควรเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเอกชน ในด้านความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจที่เกิดใหม่

(6) การหลอมรวมยุทธศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาจเกิดได้ทั้งในรูปแบบของโครงสร้าง (การรวมหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ากับหน่วยงานอื่น) และ ในรูปแบบของเนื้อหา (การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชาติ เอกชนยุทธศาสตร์ด้านอื่นของประเทศ)